

Rok 1954

Počasí

Velká zima

arch. č. 1954/1

V tomto roce byla velká zima. Sněhová pokrývka byla hojná. Teploty byly do začátku ledna -10, pak -15°C a 25. až 27. ledna dokonce -20 až -25°C, dále ráno do půlnoci -20° a v poledne -15°. Silné mrazy způsobily mnoho škod. Lidem pomrzly ruce a nohy nejen v komorách, nýbrž i ve sklenicích, kavárničkách a pokojích i jablka. Šťavnatá jablka popraskala. Tak pověstná „fabriánská“ a „kromičská“ zimna držela trochu dlouho a řádila v celé Evropě. Leckde pomrzli lidé a v Rakousku na přehled při -30°C uvízly vlny v rávech, v Itálii při -10° pomrzly pomeranče. Mrazy -20° trvaly až na 2 dni mále obavy 11. a 12. 2. až do 25. února. Pak se počasí mále převrátilo. Sněh a led zimou mohl nepadat, ale byl.

V březnu byly noční mrazáky, ale dny slunné; duben byl velmi slunný. V neděli se chodilo v zimnicích - i v relihoziích a polovicích stálo. První květen byl krásný, teplý a v týden rozkvetly stromy a objevili se chrousti. V období „ledových mrazů“ přišlo mezi 10. a 16. květnem silné ochlazení (v noci až -5°) a chrousti téměř úplně zmizeli.

Zatmění slunce

Dne 30. června jsme po delší době zase viděli zatmění slunce. Jádro čili úplné zatmění bylo vidět v úhelném pruhu se Severní Ameriky přes Oslo a Řím do Indie, kdežto u nás jen částečné, ale krásně viditelné, protože nebe bylo bez mráček. Probíhalo v době od 12⁴⁵ do 15¹⁵ hod. Začalo úhelným srpkem, až se postupně zatmělo 89% slun-

ce, lakše se hodně ^{řídce} řesilo; praha zase povolna přecházela.

Žlud nato nastalo velmi ošestiví počasí. Několik se na den Dešiví období, přelmslo 6-8 lijáku. Dne 1.7. napršelo 21 mm, 2.7. od 4 h. do 17 h. 72 mm a xátopy 3.7. ještě 30 mm a 8. čev. 49 mm. Leckde ve shlepiích se u nás objevila voda, neboť Prostěnka i její rameno (mlynská struha) se naplnily. Částí lijáky proválely obilí, které ještě stálo. xátopy byly po celé republice, i jinde v Evropě. Leckde ve městech i na vesnicích muselo rasahovat vyjška a pravození stary. Káží u nás vody už hodně poklesly, v jiv. Maďarsku u vesnice Mohacs probíhá jugosl. hranice měl Dunaj ještě 879 cm nad normál. To bylo v Moravě i ve Slovensku.

Dne 22. srpna po 6. hod. večerní se náhle změlo a přikma Vichřice ka se vichřice v veliké síle a prudkosti. Něsta s sebou spursly prachu a pršku a kamínky slouhly do oken jako hrupky. Ka vichřice mástrolovala bouře s lijákem. Více než 70% ovoce bylo zrušeno, mnoho větví stromů kulámáno, na sokolekém vičisti nejsilnější lípa roztržena, na střeše kámku i jinych domů shazeno několik kamenitovomých křehkových lašek i jinych lašek, několik kominů proškozeno, na polích rozmalámy manolele, které tam ještě byly (1 kolník měl ještě všechno mlá-tilo a 72 D tam měl praso a něco ovesa) a konečně na silnici ke Gamolii a ke Blastarvium několik porožených křesní přerušilo provoz, clokud nebyly přerušeny a oštarěny s vesly. Vichřice trvala asi 20-25 minut. V máhle bme došlo i ke menším nehodám vybalistů a mofogklistů.

Dřev a káří byl přikny, ale v říjnu přišlo lémeč každý den, což velmi zdržovalo shizení cukrovky.

Thorů mravy

Několik mravků - 4 až -5° přišlo již v polovině září. Polom až prostřed listopadu byly stále než týden mravy - 8 až -10°C, ale v prosinci moc nemrzlo.

Polní práce
zaorávání

Jarní seti začalo již v polovině března. V dubnu přišly práce, neboť některé ozimé pšenice začaly keřovat a vyrostly velmi vysoké ná-
sledkem lednových a únorových holo mravů a musely se zaorávat.
Jednozemí cukrovky šlo dobře, protože JZD; statky měly dostatek pro-
covníků sil a též soukromí zemědělci mohli bez omezení najímat

Velký nábor

pracovní síly

Výzvy k práci

a řízení

pracovní síly. Lze počítat po 30. červnu - počasí jim správně neřádovalo, i
skončily ke 10. srpna. Vymláceno bylo do 26. srpna. V tomto roce, ale
ještě více v předchozích letech byly podle tzv. rozkazu občasné výzvy
v místním rozhlasu, aby se pilně pracovalo a sledili využit každé chvíl-
ky. Dokonce třeba třikrát za týden přijelo osobní auto s 2 či 3 mlá-
dečnými lidmi na kontrolu, jak "to jde". Pracující to odnávali, že
mají jít raději takové dělat a nepřítovat benzinem.

Přelice cukr. a p.

Zemědky se sklízely dobře, ale na cukrovku byl velmi špatný
čas.

Úroda

Úroda obilí byla nespokojivá, neboť oziminy špatně pře-
zimovaly a dosti jich bylo zaoráno, a ječmenný byly v první řadě
dost slabé, protože byly proležly.

Pšeničný: druhá seti měla dosti vláhy, ale špatný čas
na sušení. Ovoce: Čičovní bylo velice málo, neměly vhodné podmín-
ky květu. Jablečného ovoce bylo dosti, ale většinou ke 10. srpna mnoho
začalo. Okurek bylo velice málo, proleželo. Předchozího ro-
ku křídlovky na konec léta na poli - už je nikdo nechtěl.

Ceny obilí

V tabulce níže je vyřazeno, t.j. za první

nová dodávka, a vyšší cena na obilí dodané nově:

	1.č.		11.č.			1.č.		11.č.	
pšenice kš	102	302	101	298	jičmen slad.	99,8	299,8	92	276
řepka	91	231	90	228	" jím	57,8	197,8	56,6	193,6
oves	56	56	55	55	" hrnky	54,-	54,-	-	-

Plnění vykupů dobytka, vajec a mléka bylo v 1. polo- Dodávky
letí velmi špatné; k 30. 6. splnili zemědělci na př. dodáv-
ku mléka jen na 42%. Jeví se tu nedostatek krmiva.

Dodávky obilí i brambor na v. 1954 byly podstatně
sníženy, čímž umožněno, aby měl zemědělec větší krmiv-
ovou nákladnost. Po splnění dodávky všech druhů mohl ze-
mědělec prodávat volně: kurd' státu na velmi výhodné
máskontingentní ceny (viz máškové), nebo přímo spotřebi-
teli.

Zboží potravinářského i jiného bylo dosti, jen masa Zásobování
bylo ještě málo. Na to se stávalo ještě ve frontě u prodejní pro-
středky kstihovat již od půl noci, v zimě před 4. hodinou rá-
no. Maso vřechové se prodávalo jen v sobotu a kvota pro naši o-
bec byla malá. Dostí lidí jezdilo pro maso do města, ale i
tam byly fronty; prodejny tam měly ovšem mnohem více ma-
sa. V bydlni se prodávaly jen uzeniny a konzervy.

Občany bylo osvětlováno, že letos už nebyl ve ve- Elektr. proud.
šeráni ani v zimních hodinách vypínán elektrický proud a ú-
sporňjší důvodů, jak se to dělalo v předšlých letech.

O masopustu se mohlo vybraně každý, plesu bylo Plesy
pět. Pořádáтели byli: Jednota (byvalá Budoucnost)-masáři,
KSC - společenský, DSO Sokol - šilvěnký (asi 40 masák), Spolek

chovateli pošt. holubi - Svazarm, hasičský sbor - sousoledský bráta.

Osvěta a p.

Dne 7.3. uspořádal rodící výbor žen při MNV oslavu MDŽ (masinár. dne žen) zároveň se vzpomínkou k 1. výročí úmrtí J. V. Šalimy a K. Gostkvalda. Po programu, který vyplnily děti mateřské i školní školy, byly přečteny pracovní návrhy matek dětských škol, žen-dělnic na místním statku a žen z JZD. - arch. č. 1954/2

pracov. návrhy

Divadelní činnost nebyla nijak rozsáhlá. Vyrostl a slátní svátky oslaveny proslavou a schůzkami.

ČSM

Místní skupině ČSM se na dobrovolné práci a činnosti dostalo řádného uznání od OV ČSM v Kojetíně. - arch. č. 1954/3

Události

a) Majitel mal. náhl. auto

Rodící občan Jan Doubrava vrátil se dne 29.5. o 14 hod. na motorový vůz Pivina, kde asi 1 rohy vykonával funkci řij. tajemníka, ale při volbách dne 16. května kam zvolen nebyl, dnes kam svůj úřad pokračoval, aby nastoupil jinou. Při jízdě s kopce od Gandie majitel v plné rychlosti na kadek ležícího náhlazního auta, které jelo stejným směrem a brzdilo, aby mohl sjít na prameného domu, který je asi ve polovině kopce. Byl na místě mrtev. Oční svědkové, kteří pracovali publika na poli, říkají, že v posledních 10 metrech si jednou rukou zachytil se. Byl pochován na velké nešťastí členi KSČ, lidové milice a dalších okolí, nástupci okr. výboru strany a úřadů a j. Korespondence se účastnili též řiní rodící školy. Oficiální projev měl Karel Pýhora z Kojetína, učitel a okr. referent pro škol. výboru.

Zemřelý byl od r. 1945 a nejagilnějších funkcionářů
rodící KSČ a v tomto roce dokonce jejím předsedou. V míst-
ním nář. výboru zastával v různých obdobích tři funkce refe-
renta bezpečnostního, zemědělského, člena rady a místopředsedy MNV.

Dne 20. srpna zemřel náhle, raněn mrtvicí, Antonín G. Umrlčí
Chvalyňov, říšské n. ve výslužbě, ve věku 70 let. Do Dolní-
ho Jiřetě jako říšské učitel obraní školy k 1. září 1926. Zúčastňo-
val se i veřejného života. Byl členem osvětové komise, občanským pra-
covníkem okrašlovacího spolku - pečoval o farčku u pomníku
padlých v 1. svět. válce, ale nejvíce se věnoval Sokolu: tomu
pracoval ~~ve~~ téměř všechno jeho volný čas. Byl dlouho jeho sta-
roškou, sám vedl celou správu sokolského kina a vůbec vedl
pro Sokola mnoho; příslušníci strany soc. demokratické, která tu
byla silná, mu vytykali, že své ranění pro Sokola považuje i
za školního života. Do penze či do výslužby odešel 1. 7. 1939, ale
zastoupeno odpočinkem ve svém domě č. 251, který si koupil „na
alji“ a upravil, dlouho neuklival. Bylo ho už na „protektorátu“.
Zapojil se do tajné odbojové vojensko-sokolské sítě na Prostějov-
sku, ale 5. 9. 1940 byl gestapem zadržán a odsouzen na 3 roky ká-
znice. Vrátil se domů 24. 9. 1943. Pěšil se pak s mámi k naše-
ho osvobození, znovu byl činný, pokusů mu zbrani doroznělo, a-
le v. 1949 ho stihla těžká rána, když jeho syn Antonín, který u-
čil na Štěpánku, byl odsouzen na 10 let, poněvadž byl čle-
nem protistátní ilegální organizace, její měla vrátit mu-
ný náct, vzniklý u nás pro únor 1948. Pak už nechal
chrařit, až zemřel. Politku se účastnilo mnoho lidí, so-

zářím 20. 8. 1944

holi v krajích a částech celé školy. - arch. č. 1954/5

Snižování cen

Dnem 1. dubna byly sníženy ceny společného ob-
živní a ceny ořezů a slivků. Uvádím v % snížení mělat. zboží:

chléb v 8,1%	másto v průměru 8,0%	barvěné tkaniny v 12,0%
mouka pš. 10,9%	mléko - <u>lehné c. 2. kls</u>	hedv. jín. " v 45,1%
polníky v 14,3%	cukr kostk. v 8,3%	vlákné " prům. v 33,1%
ryže v průměru 25,0%	obuv kož. v prům. 17,9%	" tk. 100% v 10%

arch. č. 1954/6

Volby do MNV

arch. č. 1954/7
a. N 36 - N 37

Dosavadní MNV byl schválen dne 5. června 1950 a přisedal
až do této doby jen s menšími změnami ve složení. Jeho předseda
Jaromír Doležal, který odešel na školení, byl ve funkci vystřídán p.
Janem Maralčíkem 2. října 1950. Od 16. října 1953 byl znovu předs. Jar. Doležal.

Na den 16. května ¹⁹⁵⁴ byly vyprávy všeobecné volby do máj.
výborů, a sice opravdu první volby, neboť dosud byli členové máj.
výborů navrhováni masovými sběrkami, poručení výborů K. SČ a MF
a občanstvem pak máj. schůzi jen schválení.

a) Hodnocení MNV

1. práce

Nově veřejných přístrojebních schůzích MNV byli jednání okř-
ně seznámeni s novým volebním zákonem, jistě byla hodnoc-
na činnost dosavadních MNV. Byly vyhodnoceny opravdu kus práce.
V rámci akce 5M byl vybudován druhý nový výhled, vyobrážděna
cesta od Brázdovického č. 79 ven podle nových domků, v obci máj. Br-
dince vybudovaný jazyk a nová lávka přestřelky do Lipnívek,
a části přechyť a zvenku nové pokrytí střešních námků, započata ho-
malisace máj. a zajištěna existence J. Z. D. Naproti tomu však neotřá-
no 100% splnění předepsaného stavu dobytků a dodávek. Paki bylo kři-

2. neúspěch

rovněž, že MNV od r. 1950 nebyl ve spojení s občanstvem, izoloval se a zůstal osamocem. Bývalý předseda J. Kaval na to odpověděl, že ať byla vyhlášena schůze, beseda, práce, přicházelo velmi málo občanů a mnoho z nich členové MNV nechozili. Proč a odkud ten nezájem, nebylo vysvětleno. Nově občanů, kdo když dělal posudky o zaměstnancích, zemědělcích, studentech a p., odpovědně, že tomu se zápisů nedělaly. Zemědělci obvyklejší myšleli na řádnou informační schůzi. Lidé říkali, že jít si asi brali ponaučení z Krasčan a odjinud, kde se zemědělci večer sešli, ale vstali se ze schůze až před rámem má jako členové JZD. (Přesnějším kronikářem: Toho byl větším důstojně některých nesprávných metod při získávání do JZD). Důsledkem nezájmu neb izolovanosti bylo i to, že na brigádách (skládání kamene, starba jarek, úprava cest a p.) byli obvyklejší jen p.p. Jan Kaval, Alois Hlavá, Em. Kus, J. Glozar, Cyril Pebrála, J. Trnovský, Jar. Doležal, Jar. Matoušek a některý jiný člen KSČ.

U volbám byla obec rozdělena v 14 voleb. úseků; pro každý navrhl b) Předemí voleb NF jednoho kandidáta. Jen v 4 z 14 úseků voliči návrh volimli a našli si sami nového kandidáta. Proti volby 16. května vyhrály velmi jasně a zvoleni všichni kandidáti. - arch. č. 1954/8

Zapsaných voličů bylo 748, voleb se účastnilo 747 občanů, t. j. 99,8%.
Pro kandidáty NF odevoláno 687 hlasů, t. j. 91,8%, čili nejvíce na okres!

Zvoleni byli:		Konečný Jaroslav, dělník	KSČ
Bublík Otto, hosp. správce	KSČ	Matoušek Alois, zemědělec	b. p. p.
Doležal Josef, zemědělec	b. p. p.	Pebrála Cyril, dělník	KSČ
Doležal Janomír, úř.	KSČ	Pelinger Jindřich, úř.	KSČ
Doležal Radoslav, úř.	KSČ	Lvožilek František, zemědělec	b. p. p.
Kaštyl Kojmunda, tov. krejčí	KSČ	Škrabal Jindřich, "	b. p. p.

Trasy 4 km., 3 děl., 4 zemědě.; 7 KSC, 4 bez polit. příslušnosti; sami mluví, řád-
ní řemal-by mají možnost se uplatnit v radě řev, jak činily dosud.

Nový MNV si zvolil za předsedu p. Jaromíra Doležala a
stanovil komisi zemědělskou, finanční rozpočtovou a komisi ~~rozpočto-~~
~~van~~ pro výstavbu a měl si náhly: 1. Starba nové budovy pro osmiletou
stř. školu, o které se mluví od r. 1936, 2. dosáhnout plnění náhly v
zemědělské výrobě, pokračovat v kamelisasi, upravit hasičské sborovnu ^{aj.}

Volby do ONV a KNV

Současně s volbami do MNV se konaly volby do ONV a KNV:
zástupcem obce do ONV byl zvolen p. Melouj Pospíšil, předseda JZD,
" " " KNV " " p. Karel Ruml, ředitel máv. šb. a Folgt.

Volby do NS

Volby do Národního shromáždění se u nás konaly v agi-
tačním středisku (michnost ČSM) dne 28. listopadu. Poslancem byl zvol-
len p. Jiří Beněš, soukr. zemědělec z Měrovic, kandidát NF pro ob-
vod č. 220, který se skládal ze všech obcí okresu hojovického a 9 ob-
cí okresu Prostějov. Informaci o osobě Jiřího Beněše se dostala voličům
na předvol. schůzi. Na marnitku, jak bude moci soukr. zemědělec há-
jiti možnosti socialismu, byl odpověděl, že kandidát samyžle
vstoupil do JZD. Na schůzi ve druhé části se dostal sám kan-
didát a zodpověděl některé dotazy občany. - arch. č. 1954/9, 10

Tajemník MNV

Nový MNV si zvolil za tajemníka p. Cyrila Petráčka, kte-
rý byl do té doby obecním řídícím a v administrativě se
dobře vyznal. Funkce tajemníka je placená, všechny ostatní funk-
ční.